

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 27.10. 2021 ve věci [REDAKCE], narozené [REDAKCE], vedené o návrhu státní zástupkyně na uložení ochranného psychiatrického léčení, o stížnosti jmenované proti usnesení Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 8. 2021, č.j. 32 Nt 601/2021-64,

takto:

Ke stížnosti [REDAKCE] se napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu zrušuje a znovu se rozhoduje tak, že návrh státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Českých Budějovicích ze dne 22. 3. 2021, č.j. ZN 1588/2020-83, na uložení ochranného léčení psychiatrického ambulantní formou [REDAKCE], narozené [REDAKCE], se zamítá.

Odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 8. 2021, č.j. 3 Nt 601/2021-64, bylo rozhodnuto tak, že podle § 99 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku za použití § 239 odst. 1 tr. řádu se [REDAKCE], narozené [REDAKCE], ukládá ochranné léčení psychiatrické v ambulantní formě.
2. Proti tomuto rozhodnutí podala v zákonné lhůtě stížnost [REDAKCE] (dále i jen stěžovatelka). V písemném vyhotovení stížnosti prostřednictvím svého obhájce namítla, že podle jejího názoru nebylo prokázáno, že se stal čin jinak trestný. Okresní soud zcela pominul, že součástí jejího výroku ohledně „vystřílení“ personálu nemocnice byl ihned pronesený dovětek „já nejsem násilník, takže mám smůlu“. Tento dovětek je třeba hodnotit spolu s předchozí větou, protože tvoří jedno sdělení. Jde mimo jiné o kontext, kterého se soud prvního stupně na jiných místech napadeného usnesení dovolává. V uvedené rozhodující části však soud využívá jednostranně v neprospěch stěžovatelky pouze část toho, co pronesla a výrok tak z kontextu sám vytrhává. Pokud je vzato do úvahy celé její sdělení, vyplývá z něj, že i přes aktuálně velmi negativně pocítovaný stav a nespokojenost s nečinností lékařů nemocnici vystřílet nepůjde, protože není násilník a má tedy smůlu. Stěžovatelka je přesvědčena, že bez ohledu na společenský kontext a další okolnosti případu nenaplnuje její sdělení znaky trestného činu vyhrožování. Nebylo navíc prokázáno, že by zdravotníci byli seznámeni s celým jejím skutečným výrokem, tedy včetně uvedeného dovětku. Subjektivní stránkou činu se orgány činné v trestním řízení vůbec nezabývaly, v řízení nebylo prokázáno, že by měla v úmyslu komukoli vyhrožovat.
3. Dále stěžovatelka namítla, že v řízení nebylo prokázáno, že by její pobyt na svobodě byl pro společnost nebezpečný. Nebezpečnost pro společnost dovodil okresní soud jednak ze závěrů znaleckého posudku a jednak z předchozího „závadového“ jednání stěžovatelky ve vztahu ke zdravotníkům. Závěr znaleckého posudku ohledně tvrzené nebezpečnosti stěžovatelky není ničím podložen. V minulosti nikomu nevyhrožovala, nikoho neohrožovala, nikoho nenapadala. V historii jejích hospitalizací je naopak uvedeno, že nebyla agresivní. Pokud znalec uvedl, že podle jeho názoru se budoucí agresivní chování stěžovatelky „nedá vyloučit“, tak je patrné, že se jedná pouze o povšechné riziko spojené s typem psychických problémů stěžovatelky, nikoliv o riziko zvýšené s ohledem na konkrétní osobu podezřelá a její projevy, a už vůbec ne o riziko aktuální. Ze závěrů znalce vyplývá, že podle jeho názoru je potencionálně nebezpečná každá osoba, která trpí jím stanovenou diagnózou a která se nepodrobuje „adekvátní terapii“. Jde o paušální přístup, který nebere do úvahy okolnosti konkrétní situace a individuální povahu konkrétní osoby, přičemž ani není zřejmé, co má být „adekvátní terapií“. „Závadové“ jednání stěžovatelky při předchozích kontaktech se zdravotnickým personálem bylo zcela jiného charakteru, než projednávaný čin. I svědkyně [REDAKCE] a [REDAKCE] uvedly, že se nejedná o agresivní osobu. Je třeba řešit

otázku, zda z předchozího konkrétního jednání stěžovatelky vyplývá nebezpečí, že bude v budoucnu někomu vyhrožovat či páchat jiný trestný čin. Pokud se chovala ke zdravotnickému personálu nevybíravě, nevhodně, neslušně či dokonce vulgárně, nelze z toho dovozovat, že „závadové“ jednání tohoto typu odůvodňuje její nebezpečnost pro společnost ve smyslu trestněprávním.

4. Konstatování soudu o „...dlouhotrvajícím excentrickém a velmi zvláštním chování stěžovatelky, která se opakovaně nechává hospitalizovat, potažmo si hospitalizace ve zdravotnických zařízeních vynucuje...“, navozuje dojem, že stěžovatelka se bez jakékoliv příčiny nechává hospitalizovat. Skutečnost je taková, že stěžovatelka opakovaně fyzicky kolabuje a na základě toho je dopravována do zdravotnických zařízení. Nejde o svobodné rozhodnutí či její vůli pobývat v nemocnicích. Okresní soud zcela pominul i tu skutečnost, že od domnělého spáchání činu jinak trestného uplynul již rok a půl, aniž by ze strany stěžovatelky došlo k dalšímu obdobnému jednání, a to i přesto, že v mezidobí byla opakovaně hospitalizována v nemocnici. I z toho je patrné, že žádná aktuální hrozba není dána. Okresní soud i nedostatečně vyhodnotil zprávy o psychologických vyšetřeních stěžovatelky, které byly v řízení předloženy.
5. V závěru své stížnosti [redacted] navrhla, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a nadřízený soud návrh na uložení ochranného léčení zamítl.
6. Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud stížnostní podle § 147 odst. 1 tr. řádu přezkoumal správnost napadeného rozhodnutí včetně řízení, jež mu předcházelo, a dospěl poté k následujícím závěrům.
7. Řízení předcházející napadenému rozhodnutí netrpělo vadami, pro které by rozhodnutí nemohlo bez dalšího obstat. Okresní soud o návrhu příslušné státní zástupkyně rozhodoval ve veřejném zasedání, přičemž [redacted] byla po dobu celého řízení zastupována zvoleným obhájcem, což je v souladu s ustanovením § 36 odst. 4 písm. b) tr. řádu. Okresní soud provedl v souladu s procesními předpisy i veškeré důkazy potřebné pro objektivní rozhodnutí o podaném návrhu. Osobně vyslechl stěžovatelku, svědkyně [redacted], [redacted], [redacted], znalce MUDr. Petra Nedomu, provedl důkaz všemi listinami opatřenými v rámci dosavadního šetření věci či předloženými obhajobou.
8. V předmětné věci bylo vedeno trestní řízení pro podezření ze spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se [redacted] měla dopustit tím, že *z přesně nezjištěného místa dne 7. 2. 2020 v době kolem 18:06 hodin při svém oznámení na tísňovou linku 158 ze svého telefonního čísla [redacted] ve věci, kdy se jí nechce řádně věnovat lékařský personál v Nemocnici [redacted], mimo jiné uvedla: „no to já nevyřeším s personálem nemocnice, leda je sem pudu vystřílet prostě, jiný řešení nemám, ale já nejsem násilník, takže mám smůlu“, kdy o tomto byl následně vyrozuměn ze strany Policie ČR zdravotnický personál nemocnice, v němž to způsobilo obavu o život a zdraví.*
9. Takto popsaná trestní věc byla policejním orgánem podle § 159a odst. 1 tr. řádu odložena, neboť na základě znaleckého psychiatrického posudku zpracovaného na [redacted] bylo zjištěno, že v době spáchání skutku trpěla závažným duševním onemocněním, tzv. [redacted], vzhledem k níž byly její rozpoznávací a ovládací schopnosti v době činu vymizelé.
10. Okresní soud na podkladě návrhu státní zástupkyně rozhodoval podle § 99 odst. 1 tr. zákoníku o uložení ochranného psychiatrického léčení ambulantní formou.
11. Podle § 99 odst. 1 tr. zákoníku *soud uloží ochranné léčení v případě uvedeném v § 40 odst. 2 a § 47 odst. 1, nebo jestliže pachatel činu jinak trestného není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný.*
12. Z citovaného zákonného ustanovení vyplývá pro uložení ochranného léčení současné splnění několika podmínek. V řízení musí být prokázáno, že se stal předmětný skutek, že tento skutek má

jinak znaky trestného činu, že osoba, jíž se ochranné léčení ukládá, je pachatelem tohoto skutku, že pachatel není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný.

13. Po dokazování provedeném okresním soudem není pochybností o tom, že předmětný skutek byl spáchán, a to právě [REDAKCE], která pro nepřičetnost není trestně odpovědná. Podkladem pro takovýto závěr je především nahrávka telefonátu [REDAKCE] na tísňovou linku Policie ČR a rovněž výpověď jí samotné, dále pak závěry znaleckého psychiatrického posudku. Tyto skutečnosti ani stěžovatelka nezpochybňuje ve svém oprávněném prostředku.
14. Jinak je tomu, pokud jde o splnění dalších dvou podmínek spočívajících jednak v tom, že předmětný skutek je činem jinak trestným a jednak v tom, že pobyt stěžovatelky na svobodě je nebezpečný.
15. Pokud jde o první podmínku, tak okresní soud dospěl k závěru, že [REDAKCE] naplnila svým jednáním skutkovou podstatu přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku. V této souvislosti poukázal na obsah jí uvedeného výroku „*no to já nevyřeším s personálem nemocnice, leda je sem budu vystřelit prostě, jiný řešení nemám*“ a dále na výpovědi svědkyň [REDAKCE] a [REDAKCE], které uvedly, že když se o výhrůžném telefonátu dozvěděly, vzbudilo to u nich obavy, strach a pocity tísně. Okresní soud zjištěné jednání posuzoval i v kontextu s tehdejší společenskou atmosférou, která byla vypjatá s ohledem na střelbu v ostravské nemocnici z 10. 12. 2019, jejímž následkem byly oběti na životech. Okresní soud dále argumentoval tím, že rozhodující pro naplnění skutkové podstaty přečinu nebezpečného vyhrožování není primárně subjektivní pocit osoby, jíž je výhrůžka adresována, ale objektivně daná způsobilost takové výhrůžky důvodnou obavou vyvolat. Je nerozhodné i to, jakým způsobem se adresáti o výhrůžkách dozvěděli, podstatné je, že se k nim výhrůžka dostala. Pro hodnocení předmětné výhrůžky má podle názoru okresního soudu význam též osobnost [REDAKCE]. Jedná se o osobu opakovaně hospitalizovanou ve zdravotnických zařízeních, a to v desítkách či možná stovkách případů, což potvrdila soudu i ona sama, stejně jako potvrdila tu skutečnost, že se zdravotnickým personálem mívá konflikty. Pronese-li takový jedinec výhrůžná slova na adresu zdravotnického personálu, jejich dopad je diametrálně odlišný, než kdyby je vyřkl člověk nemající takovou historii. Opakované hospitalizace a z toho plynoucí problematické situace činí osobu [REDAKCE] v očích zdravotníků nevyzpytatelnou, a tedy potencionálně i nebezpečnou.
16. Přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, *kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu.*
17. Ve smyslu konstantní judikatury trestních soudů a komentářové literatury musí být vyhrožování způsobilé vzbudit důvodnou obavu. Důvodnou obavou se přitom rozumí vyšší stupeň tísnivého pocitu ze zla, kterým je vyhrožováno. Důvodná obava však nemusí vzniknout, ovšem její vznik musí být reálný, proto je třeba pečlivě hodnotit povahu a závažnost vyhrožování, neboť je třeba odlišit nebezpečné vyhrožování od projevů, při kterých bylo použito silných slov, ale ve skutečnosti o nic závažnějšího nešlo. Zda je vyhrožování způsobilé v jiném vzbudit důvodnou obavu, je třeba posoudit se zřetelem ke všem konkrétním okolnostem případu, zejména k povaze výhrůžky, k fyzickým a charakterovým vlastnostem pachatele ve srovnání s fyzickými a povahovými vlastnostmi poškozeného, k jejich vzájemnému vztahu aj. Například z okolnosti, že výhrůžka byla adresována starší osamělé ženě nebo dítěti, lze usuzovat, že vyhrožování bylo způsobilé vzbudit důvodnou obavu. Podobně pokud bylo vyhrožování doprovázeno chováním, které ilustrovalo odhodlání pachatele výhrůžku splnit (např. výhrůžka usmrcením nebo způsobením těžké újmy na zdraví doprovázená šermováním nožem či pozvednutím jiné zbraně), bude též možno dovodit, že byla způsobilá vzbudit důvodnou obavu.
18. V projednávané věci je evidentní, že stěžovatelka má dlouholeté zdravotní problémy, pro které opakovaně se značnou intenzitou vyhledává zdravotnická zařízení, přičemž sama je přesvědčena o tom, že její problémy mají původ organický nikoli psychiatrický. V kontaktu se zdravotnickými

pracovníky je s ohledem na své přesvědčení, že jí není poskytována lékařská péče adekvátní jejímu zdravotnímu stavu, konfrontační, chová se nátlakově. Svou nespokojenost řeší i stížnostmi na vedení zdravotnických zařízení, domáhá se pomoci rovněž u orgánů státní či městské policie.

19. I skutek ze dne 7. 2. 2020 byl provázen obdobnými okolnostmi. Stěžovatelka se v souvislosti s kolapsním stavem dostala na oddělení urgentního příjmu v Nemocnici [REDAKCE], kde jí nemělo být delší dobu poskytnuto lékařské ošetření. Následně se rozhodla situaci řešit telefonátem na tísňovou linku Policie ČR. Ze zvukového záznamu vyplývá, že operátorovi Policie ČR sdělila, že už nehodlá čekat, opouští nemocnici a chce podat trestní oznámení. Zmínila, že jí ukradli životně důležité prášky, že byla do nemocnice odvezena záchrannou službou. Na dotazy operátora a jeho výzvy, že vše musí řešit se zdravotnickým personálem, reagovala tím, že nevydrží čekat dalších pět hodin. K další obdobné výzvě operátora, že vše musí vyřešit s personálem nemocnice, stěžovatelka uvedla již shora popsany výrok: *“no to já nevyřeším s personálem nemocnice, leda je sem pudu vystřílet prostě, jiný řešení nemám”*. K poznámce operátora *“já nevím jak má vám policie pomoci?”*, stěžovatelka dodala *“já nejsem násilník, takže mám smůlu”*. V dalším průběhu hovoru s operátorem stěžovatelka sdělila své jméno a příjmení, uvedla, že odchází pryč (*prostě někam dojdu nebo zkolabuju, já už na to kašlu*), prakticky odmítala, aby za ní byla vyslána policejní hlídka, odmítala výzvu, že má vše řešit s vedením nemocnice či záchranné služby.
20. Aniž by stížnostní soud chtěl bagatelizovat předmětné jednání stěžovatelky ze dne 7. 2. 2020, je toho názoru, že shora citovanou výhrůžku nelze vytrhávat z celého obsahu tehdejšího telefonátu stěžovatelky na Policii ČR a nelze odhlížet ani od dalších okolností, za kterých svůj výrok pronesla. Přestože pro naplnění znaků skutkové podstaty přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku není potřebné, aby ten, jemuž je vyhrožováno, byl přítomen, neboť rozhodné je to, že pachatel si je vědom toho, že adresát se o výhrůžce dozví, nelze v projednávané věci přehlížet, že stěžovatelka se obrátila na Policii ČR, u níž se domáhala pomoci se zajištěním lékařské péče, hodlala učinit trestní oznámení. Stěžovatelka se v této době, resp. bezprostředně předtím nacházela přímo v nemocnici na urgentním příjmu, přičemž není zjišťováno, že by se vůči zdravotnickému personálu chovala agresivním způsobem, jenž by mohl u zdravotníků vzbuzovat obavy z případného násilného jednání. Obdobně jako v případě jiných dřívějších návštěv zdravotnického zařízení na ní bylo pozorován neklid provázený pocházením, jakýmsi mumláním pro sebe.
21. Obsah hovoru s operátorem Policie ČR svědčí o bezradnosti stěžovatelky nad tím, že nebyla dlouho ošetřena, což hodlá řešit trestním oznámením. Je zjevný její negativní názor na úroveň lékařských služeb, na vedení nemocnice a k opakovaným výzvám operátora odmítala věc řešit s personálem nemocnice, přičemž zároveň doplnila onen výrok *....leda je sem pudu vystřílet...* Nejenže nejde o přímou výhrůžku, že hodlá personál nemocnice napadnout za použití střelné zbraně, ale navíc bylo takovéto sdělení bezprostředně doplněno i dalším výrokem *...já nejsem násilník, takže mám smůlu....* Stěžovatelka takovýmto dovětkem fakticky okamžitě negovala přechodí prohlášení, a to přes své evidentní rozrušení a stav nepřičetnosti, v němž se podle závěrů znalce v kritické době nacházela. V rámci dalšího průběhu hovoru dala najevo, že odchází z nemocnice, neboť nemá již sílu dále čekat na své ošetření. Již neopakovala výroky, v nichž by bylo možno shledávat nebezpečné vyhrožování. Nemocnici skutečně opustila, neboť byla až o několik hodin později policií zajištěna na náměstí [REDAKCE] v [REDAKCE]. Po následném vyšetření na psychiatrickém oddělení nebyly shledány důvody pro její hospitalizaci a byla propuštěna domů.
22. Citovaný výrok podle názoru stížnostního soudu nelze ve spojení s celým obsahem tehdejšího telefonátu a tehdejším konáním stěžovatelky považovat za vyhrožování naplňující znaky ustanovení § 353 odst. 1 tr. zákoníku. Šlo o určitou nadsázku v situaci, kterou stěžovatelka vnímala pro sebe jako bezvýchodnou, použití silných slov, jejichž vážnost stěžovatelka ihned oslabila sdělením, že není násilník, takže má smůlu. Ani ta skutečnost, že stěžovatelka v návaznosti na

uvedený telefonát opustila nemocnici, aniž by projevila jakoukoliv agresivitu vůči zdravotnickému personálu, nenasvědčuje závěru, že by myslela výrok o možné střelbě vážně.

23. Stížnostní soud nepřehlíží, že pracovníci nemocnice se po obdržení sdělení od Policie ČR reálně cítili ohroženi na svých životech a zdraví. Ke vzniku důvodné obavy u nich nepochybně přispěla předchozí střelba s tragickými následky v ostravské nemocnici a rovněž povědomí, že autorem výhrůžek je pacientka u nich opakovaně ošetřovaná, léčená na psychiatrii, která se projevuje nestandardně. Je však více než pravděpodobné, že se k nim dostala informace o tom, že stěžovatelka vyhrožuje jejich postřílením, aniž by byli seznámeni s celkovým jejím vyjádřením a okolnostmi, za kterých je učinila.
24. K závěru, že stěžovatelka posuzovaným výrokem chtěla porušit zájem společnosti a ochraně jednotlivce proti závažným výhrůžkám, případně věděla, že může takové porušení či ohrožení způsobit a pro případ jeho způsobení s tím byla srozuměna, nepřispívá ani obsah dalších důkazů, na základě nichž lze zjišťovat dosavadní způsob života stěžovatelky a její projevy vůči zdravotnickým pracovníkům. K dispozici je rozsáhlá zdravotní dokumentace o ošetřeních a hospitalizacích stěžovatelky, z níž nevyplyvá, že by se v minulosti chovala vůči svému okolí agresivně, že by při prosazování svých názorů jednala násilně či násilím vyhrožovala. Z historie jejích hospitalizací na psychiatrii vyplývají toliko pohrůžky sebeпоškozením.
25. S ohledem na shora uvedené nepovažuje stížnostní soud za správný závěr soudu prvního stupně o naplnění podmínek pro uložení ochranného psychiatrického léčení podle § 99 odst. 1 tr. zákoníku, tedy jako reakci na skutečnost, že stěžovatelka spáchala čin jinak trestný. Vzhledem k diagnostikovanému duševnímu onemocnění je samozřejmě v zájmu samotné stěžovatelky, aby se podrobovala psychiatrické léčbě.
26. Stížnostní soud dodává, že i v případě zjištění, že jednání stěžovatelky ze dne 7.2. 2020 by naplňovalo znaky přečinu podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, nebyla by splněna podmínka, že pobyt stěžovatelky na svobodě je bez uložení léčby nebezpečný. Závěry znalce, o které se opřel okresní soud, nejsou dostatečně konkrétní. Stěžovatelka je nyní [redacted] letou osobou, která se s problémy psychiatrického rázu léčí dlouhodobě, nejméně od roku [redacted]. Je dosud trestně a přestupkově zcela bezúhonnou, přičemž její dosavadní projevy zaznamenané v lékařských zprávách či vyplývající ze svědeckých výpovědí, nikterak nesignalizují sklony k jednáním naplňujícím znaky některého z trestných činů. I po 7. 2. 2020 byla opakovaně ošetřována a hospitalizována a nebylo zjištěno žádné trestněprávní jednání, byť do současnosti uplynula doba více než 1,5 roku. Při absenci recidivy protizákonného jednání nelze ojedinělý skutek spočívající ve verbálním útoku, i pokud by naplňoval znaky trestného činu, považovat za dostatečný podklad pro závěr o nebezpečnosti pobytu stěžovatelky na svobodě.
27. Vzhledem ke shora uvedenému bylo napadené usnesení ke stížnosti [redacted] zrušeno a návrh státní zástupkyně na uložení ochranného psychiatrického léčení byl zamítnut.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

České Budějovice dne 27.10.2021

JUDr. Jiří Trnka v.r.
předseda senátu